

Phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

Tuyển chọn những bài văn hay lớp 9 phân tích 2 khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ của nhà thơ Thanh Hải (SGK Ngữ Văn 9).

Đề bài: Phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ "*Mùa xuân nho nhỏ*" của Thanh Hải.

Bài văn đạt điểm cao phân tích 2 khổ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

Mùa xuân là mùa đẹp nhất trong năm, là mùa muôn vật hồi sinh sự sống. Mùa xuân làm cho con người cuộn cuộn sức sống, thêm yêu đời, yêu vạn vật. Đề tài mùa xuân được xuất hiện trong rất nhiều sáng tác. Trong đó phải kể đến *Mùa xuân nho nhỏ* của Thanh Hải.

Mở đầu bài thơ là những vần thơ giản dị, ngắn mà chứa đựng cả một mùa xuân thiên nhiên của xứ Huế và mùa xuân cách mạng của người dân cố đô vào những năm Huế đang ra sức lao động sản xuất để mang lại cuộc sống ấm êm cho quê hương:

"Mọc giữa dòng sông xanh

Một bông hoa tím biếc

Ôi con chim chiền chiện

Hót chi mà vang trời

Từng giọt long lanh rơi

Tôi đưa tay tôi hứng.

Mùa xuân người cầm súng

Lộc giắt đầy quanh lưng

Mùa xuân người ra đồng

Lộc trải dài nương mạ

Tất cả như hối hả

Tất cả như xô nhau."

Phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

Chỉ bằng vài câu thơ tác giả đã vẽ lên cảnh thiên nhiên quê mình thật nên thơ, đẹp và lãng mạn. Mùa xuân trên quê hương Thanh Hải không rực rỡ kiêu sa mà chỉ đơn giản là một bông hoa mọc lên giữa dòng sông xanh ngắt, nhưng nó lại đem lại cảm giác xao xuyến cho người đọc. Bằng niềm cảm xúc lâng lâng, Thanh Hải đã tả con sông quê hương mình xanh ngắt mà nhẹ nhàng, được chất thơ sâu lắng.

"Mọc giữa dòng sông xanh"

Dòng sông quê hương Thanh Hải vốn là con sông nổi tiếng quanh năm xanh ngắt với muôn vàn vẻ đẹp, nhất là vào mùa xuân của xứ Huế cổ kính càng đẹp hơn.

Đọc tiếp câu thơ, ta thấy tác giả đã mô tả hình ảnh một bông hoa tím biếc. Ôi còn cảnh nào đẹp hơn, khi giữa dòng sông xanh hiện lên một đóa hoa tím biếc lững lờ trôi giữa dòng. Tác giả đã sử dụng màu sắc thật hài hòa. Màu tím hiện lên giữa màu xanh là một hình ảnh nổi bật nhưng không rực rỡ mà nên thơ nhẹ nhàng, hài hòa và duyên dáng. Bức tranh sinh động nhưng có nét gì đó mang chút suy tư, nhưng nó cũng bị thay đổi bởi bóng dáng của một con chim:

"Ôi con chim chiền chiện"

"Hót chi mà vang trời"

Bức tranh xứ Huế vào xuân càng sinh động hơn không chỉ bằng con sông Hương thơ mộng mà còn sinh động bởi những tiếng hót véo von của đàn chim chiền chiện. Tiếng chim hót líu lo vang trời đủ cho ta thấy nét đẹp của Huế ra sao. Câu thơ gợi cho ta có một chút băn khoăn bởi giữa không gian tĩnh lặng đó, một con chim chiền chiện mà có thể hát vang được cả bầu trời rộng lớn kia. Có lẽ chỉ có tác giả khi đã hòa mình vào cảnh vật để cảm nhận vẻ đẹp của quê hương mới có thể bừng tỉnh vì tiếng hót của con chim và có cảm giác như tiếng hót của nó xé toang không gian tĩnh lặng đó. Một cái đẹp vừa cổ kính vừa bình dị và tràn đầy sức sống:

"Từng giọt long lanh rơi"

Từ giọt ở đây khiến chúng ta phải suy nghĩ đó là giọt sương, giọt mưa xuân hay là giọt hạnh phúc. Đây chính là một trong những nét nghệ thuật đặc sắc của tác giả. Có biết bao nhiêu điều cần mô tả vậy mà tác giả chỉ đọng lại trong vài từ đơn sơ giọt long lanh độc đáo đó. Có lẽ giọt long lanh mà tác giả muốn nói tới là giọt tiếng chim, bởi chỉ có một mình tác giả mới cảm nhận được những điều mà mắt thường không nhìn thấy được. Câu thơ tưởng như có sự vô lý lại trở thành hợp lý. Ông có cảm giác như một người say, say trước vẻ đẹp nên thơ, yêu kiều của mùa xuân. Vẻ đẹp đó được ông nâng niu trân trọng và giữ gìn như tác giả muốn giữ vẻ đẹp đó cho riêng mình nên đã muốn gờ tay hứng lấy. Có lẽ tác giả muốn cảm nhận vẻ đẹp của mùa xuân bằng xương bằng thịt của mình:

Phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

"Tôi đưa tay tôi hứng."

Hình ảnh *Tôi đưa tay tôi hứng* làm ta hình dung có một giọt sương rơi, một giọt mưa xuân hay có thể trừu tượng là tác giả đang hứng một giọt hạnh phúc mà quê hương hay bản thân mình đã tạo ra. Từ đây, với khổ thơ trên chỉ bằng vài nét phác họa, cùng với sự chuyển đổi giác quan, tác giả tạo ra một mùa xuân thiên nhiên nơi Huế với một vẻ đẹp tao nhã, nên thơ, giản dị và khoáng đạt.

Đọc tiếp đoạn thứ hai, ta thấy vẫn thơ tuy giản dị nhưng tuyệt vời, tác giả tả mùa xuân cách mạng của quê hương đất nước:

"Mùa xuân người cầm súng

Lộc giắt đầy quanh lưng"

Hai câu đầu tác giả nhấn mạnh đến mùa xuân chiến đấu, mùa xuân của người cầm súng với lộc giắt đầy quanh lưng. Lộc có nghĩa đen là một chồi xanh non mơn mữa biểu hiện cho sức sống vạn vật khi xuân sang. Ở đây từ lộc biểu hiện cho một niềm tin, một thành quả cách mạng đem lại, là kết quả. Người chiến sĩ với lộc giắt đầy quanh lưng khi ra chiến trường với mong muốn cao nhất là phải chiến thắng quân thù.

"Mùa xuân người ra đồng

Lộc trải dài nương mạ"

Với mùa xuân của những người nông dân, những người lao động thì lộc của họ là sự ấm no, hạnh phúc, tượng trưng cho sự trúng mùa của công việc sản xuất. Một người dân lao động đều mong muốn mình phải cống hiến sức lực, tài năng, để lao động xây dựng quê hương và phát triển đất nước.

Trong khổ thơ này, mùa xuân chiến đấu đối xứng với mùa xuân sản xuất. Người chiến sĩ đối xứng với người lao động sản xuất. Tác giả đã nêu bật nhiệm vụ hàng đầu của đất nước ta lúc bấy giờ là phải vừa chiến đấu bảo vệ đất nước, vừa phải ngày đêm lao động sản xuất xây dựng quê hương sau chiến tranh, góp phần cho Tổ quốc giàu mạnh.

Bởi vậy, mọi người đều tự giác, tự nguyện:

"Tất cả như hối hả

Tất cả như xô xao."

Câu thơ giản dị, điệp ngữ tất cả như diễn tả sự thống nhất theo suy nghĩ và hành động. Xô xao gọi thanh – âm thanh nhỏ mà chiều sâu của cuộc sống đang phát triển đang reo vui. Lời thơ nhỏ nhẹ, chứa chan suy tư thống thiết chân thành mà vẫn sâu lắng.

Phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

Hai khổ thơ lời ít ý nhiều, tác giả diễn tả cảm xúc của mình về một mùa xuân nho nhỏ trên quê hương sau mấy năm giải phóng. Đó là quê hương xứ Huế mộng mơ đã hòa chung với cuộc sống thanh bình của đất nước.

Đọc *Mùa xuân nho nhỏ* của Thanh Hải ta như được tận hưởng cái vẻ đẹp độc đáo của mùa xuân. Mùa xuân như có men say và nó đã lan tỏa vào vạn vật, vào da thịt của con người. Thanh Hải đã dâng tặng cho đời một mùa xuân tràn trề nhựa sống, một mùa xuân tươi đẹp báo hiệu một cuộc sống tươi đẹp, hạnh phúc.

Một số bài phân tích của học sinh được đánh giá cao trong các kì thi

Bài số 1:

"Mọc giữa dòng sông xanh

Một bông hoa tím biếc"

Tiếng ngân ngọt ngào, bay bổng của nghệ sĩ Thu Hương trong chương trình "đêm thơ" làm cả nhà em chăm chú, lắng nghe. Một cảm giác lâng lâng đầy xúc cảm chạy khắp cơ thể em. Ôi bài thơ "*Mùa xuân nho nhỏ*" của Thanh Hải đầy ư? Đó là một trong những bài thơ đã để lại trong em những ấn tượng đẹp nhất. Mùa xuân nho nhỏ, thật là nho nhỏ khi hai khổ thơ đầu chỉ là những vần thơ giản dị, ngắn, mà chứa đựng cả một mùa xuân thiên nhiên của xứ Huế và mùa xuân Cách mạng của người dân cố đô vào những năm Huế đang ra sức lao động sản xuất để mang lại cuộc sống êm ấm cho quê hương:

"Mọc giữa dòng sông xanh

Một bông hoa tím biếc

Ơi! con chim chiền chiện

Hót chi mà vang trời

Từng giọt long lanh rơi

Tôi đưa tay tôi hứng.

Mùa xuân người cầm súng

Lộc giắt đầy quanh lưng

Mùa xuân người ra đồng

Phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

Lộc trải dài nương mạ

Tất cả như hối hả

Tất cả như xôn xao"

Mở đầu bài thơ, tác giả đã tả cảnh thiên nhiên quê mình thật nên thơ. Bằng niềm cảm xúc lâng lâng, Thanh Hải đã tả con sông quê hương mình xanh ngắt, mà nhẹ nhàng, đượm chất thơ sâu lắng.

"Mọc giữa dòng sông xanh"

Dòng sông Hương nơi quê Thanh Hải vốn là một con sông nổi tiếng, quanh năm xanh ngắt với muôn vẻ đẹp, nhất là vào mùa xuân của xứ Huế cổ kính càng đẹp hơn.

Đọc tiếp câu thơ, ta thấy tác giả đã mô tả hình ảnh "Một bông hoa tím biếc". Ôi! Còn cảnh nào đẹp hơn, khi giữa dòng sông xanh lại có một bông hoa tím biếc mọc lên giữa dòng. Tác giả đã sử dụng màu sắc thật hài hoà: ở giữa dòng sông xanh lại có một màu tím nổi lên. Màu tím hiện lên giữa màu xanh, đó là hình ảnh của một vẻ đẹp nổi bật nhưng không rực rỡ, mà nên thơ nhẹ nhàng, hài hoà duyên dáng.

"Ơi! con chim chiền chiện

Hót chi mà vang trời"

Bức tranh xứ Huế vào mùa xuân càng sinh động hơn không chỉ bằng con sông Hương xứ thơ mà còn sinh động bởi những tiếng hót líu lo của loài chim chiền chiện. Tiếng chim chiền chiện "Hót chi mà vang trời" cũng đủ để cho ta thấy nét đẹp của xứ Huế ra sao? Một vẻ đẹp vừa cổ kính vừa sinh động, tràn đầy sức sống:

"Từng giọt long lanh rơi"

Từ "giọt" ở đây chúng ta có thể nghĩ đó là giọt sương, giọt mưa xuân, hay cũng có thể là giọt hạnh phúc. Đây chính là một trong những nét nghệ thuật đặc sắc của tác giả và có biết bao nhiêu điều cần mô tả, mà tác giả chỉ cô đọng lại trong từ đơn sơ "giọt long lanh" độc đáo đó:

"Tôi đưa tay tôi hứng"

Hình ảnh "tôi đưa tay tôi hứng" làm ta hình dung giọt sương rơi, giọt mưa xuân hay có thể trừu tượng là tác giả hứng được giọt hạnh phúc mà đất nước, nhân dân, hay chính bản thân mình đã góp phần tạo nên.

Phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

Thế đây, với khổ thơ trên chỉ bằng vài ba nét phác họa, cùng với sự chuyển đổi giác quan, tác giả tạo ra một mùa xuân thiên nhiên nơi xứ Huế với một vẻ đẹp thật tao nhã, nên thơ mà giản dị đậm ấm.

Đọc tiếp đoạn thứ hai, ta thấy vẫn vãn thơ giản dị nhưng tuyệt vời, tác giả mô tả một mùa xuân Cách mạng của quê hương đất nước:

"Mùa xuân người cầm súng

Lộc giắt đầy quanh lưng"

Hai câu đầu tác giả nhấn mạnh đến mùa xuân chiến đấu, mùa xuân của "người cầm súng" với "Lộc giắt đầy quanh lưng". "Lộc" có nghĩa đen là một chồi xanh, non tơ, biểu tượng sức sống khi mùa xuân đến. Ở đây, từ "lộc" biểu hiện cho một niềm tin, một thành quả do cách mạng đem lại, là kết quả. Người chiến sĩ với "Lộc giắt đầy quanh lưng" khi ra chiến trường với một mong muốn cao nhất là phải chiến thắng quân thù.

"Mùa xuân người ra đồng

Lộc trải dài nương mạ".

Với mùa xuân của những người lao động sản xuất thì từ "lộc" tượng trưng cho sự ấm no, hạnh phúc, tượng trưng cho sự "trúng mùa" của công việc sản xuất. Mọi người dân lao động đều mong muốn mình phải cống hiến sức lực, tài năng, để lao động xây dựng quê hương và bảo vệ Tổ quốc.

Trong khổ thơ này, "mùa xuân chiến đấu" đối xứng với "mùa xuân sản xuất", "người chiến sĩ đối xứng với "người lao động sản xuất", tác giả đã nêu bật nhiệm vụ hàng đầu của đất nước ta lúc bấy giờ là phải vừa chiến đấu bảo vệ đất nước, vừa phải ngày đêm lao động sản xuất, xây dựng quê hương sau chiến tranh, góp phần làm cho Tổ quốc giàu mạnh. Bởi vậy, mọi người đều tự giác, tự nguyện:

"Tất cả như hối hả

Tất cả như xô nhau"

Câu thơ giản dị, điệp ngữ "tất cả" như diễn tả sự thống nhất trong suy nghĩ và hành động. Từ "xô nhau" vừa gợi tả vừa gợi thanh – âm thanh nhỏ mà có chiều sâu của cuộc sống đang phát triển, đang reo vui. Lời thơ nhỏ nhẹ, chứa chất suy tư tha thiết chân thành mà vẫn sâu lắng.

Tóm lại hai khổ thơ lời ít ý nhiều, tác giả đã diễn tả cảm xúc của mình về một mùa xuân nho nhỏ trên quê hương sau mấy năm giải phóng. Đó là quê hương của xứ Huế mộng mơ đã hòa chung với cuộc sống thanh bình của cả nước.

Phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

Bài số 2:

Theo quy luật thiên nhiên muôn đời, mùa đông lạnh lẽo trôi qua là mùa xuân xanh tươi lại trở về với tiếng chim rộn rã và muôn hoa khoe sắc, khoe hương. Bức tranh xuân mở đầu bài thơ thật đơn sơ, giản dị mà không kém phần đẹp đẽ:

Mọc giữa dòng sông xanh

Một bông hoa tím biếc

Ơi con chim chiền chiện

Hót chi mà vang trời

Chỉ bằng vài nét phác họa: dòng sông xanh, bông hoa tím biếc, tiếng chim chiền chiện hót vang trời, tác giả đã vẽ ra bức tranh mùa xuân tươi đẹp với không gian cao rộng và sắc màu tươi thắm. Những màu sắc có tính chất; đặc trưng của xứ Huế (sông xanh, hoa tím biếc) và cả âm thanh vang vọng của tiếng chim chiền chiện lanh lốt, tươi vui. Dòng sông trong xanh, hiền hòa làm nền cho sắc tím biếc của bông hoa, có thể là bông hoa súng. Bông hoa nhỏ bé soi mình trên mặt nước, vươn lên đón những tia nắng mặt trời. Mùa xuân thu nhỏ trong khung cảnh đơn sơ ấy. Nhà thơ lặng ngắm và lắng nghe với vẻ say mê và tấm lòng tràn đầy một cảm xúc thanh cao, trong sáng. Ôi tiếng chim chiền chiện –con chim thân thuộc của quê hương miền Trung! Tiếng chim thánh thót như chuỗi ngọc long lanh, đọng thành từng giọt niềm vui, rơi xuống cõi lòng rộng mở của thi sĩ, thấm vào tâm hồn đang rạo rực tình xuân. Nhà thơ chào đón mùa xuân bằng tất cả con người mình, cho hên mới có những câu thơ thấm thiết ân tình đến vậy. Cảm xúc của tác giả trước cảnh mùa xuân của thiên nhiên được diễn tả tập trung ở chi tiết rất tạo hình này: "*Từng giọt long lanh rơi / Tôi đưa tay tôi hứng*". Về hai câu thơ trên, có hai cách hiểu. Cách hiểu thứ nhất: từng giọt ở đây là giọt mưa xuân long lanh trong ánh sáng của trời xuân. Ta có thể gắn hai câu thơ này với hai câu thơ trước *Ơi con chim chiền chiện, / Hót chi mà vang trời* để hiểu theo cách thứ hai: nhà thơ đưa tay hứng từng giọt âm thanh tiếng chim. Ở đây có sự chuyển đổi cảm giác. Tiếng chim từ chỗ là âm thanh (cảm nhận được bằng thính giác) chuyển thành từng giọt long lanh ánh sáng mặt trời (hình và khối, cảm nhận được bằng thị giác) và cả bằng xúc giác (Tôi đưa tay tôi hứng). Hiểu theo cách thứ hai này thì câu thơ có nghệ thuật điều luyện hơn nhưng cũng cầu kì hơn.

Dù hiểu theo cách nào thì hai câu thơ ấy vẫn biểu hiện niềm say sưa, ngây ngất của nhà thơ trước vẻ đẹp của mùa xuân. Xuân đến với thiên nhiên, xuân đến với lòng người. Suốt mấy ngàn năm dựng nước và giữ nước, hình ảnh dân tộc Việt Nam kết tụ lại ở hình ảnh người cầm súng và người ra đồng. Nhà thơ Thanh Hải nhìn đâu cũng thấy sức xuân phơi phới:

Phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

Mùa xuân người cầm súng

Lộc giắt đầy trên lưng

Mùa xuân người ra đồng

Lộc trải dài nương mạ

Tất cả như hối hả

Tất cả như xô xao...

Từ cảm xúc trước mùa xuân của thiên nhiên, nhà thơ mở rộng, nâng cao thành cảm nhận về mùa xuân đất nước với hình ảnh người cầm súng, người ra đồng, biểu trưng cho hai nhiệm vụ chiến đấu và lao động xây dựng Tổ quốc. Ý này không mới, nhưng tác giả đã tạo nên sự rung động của câu thơ bằng hình ảnh nơi nơi tràn đầy lộc non của mùa xuân: *Lộc giắt đầy trên lưng... Lộc trải dài nương mạ*. Mùa xuân, cây cối đâm chồi nảy lộc. Lộc là chồi non, lá nõn, tượng trưng cho may mắn, thành công và hạnh phúc. Người cầm súng bảo vệ Tổ quốc thì lộc là vòng lá nguyệt trang xanh tươi giắt đầy trên lưng. Người nông dân ra đồng, lộc là nương mạ mơn mớn trải dài, hứa hẹn một mùa màng bội thu. Tất cả như hối hả, Tất cả như xô xao, điệp từ tất cả cùng với các tính từ hối hả, xô xao làm tăng thêm sức xuân mãnh liệt trong mỗi con người và trong cả cộng đồng rộng lớn là dân tộc. Mùa xuân của đất trời hiển hiện trong hình ảnh lộc non theo chân người cầm súng và người ra đồng còn có ý nghĩa khẳng định con người Việt Nam đang đem mùa xuân đến khắp mọi miền đất nước. Phải gắn bó với quê hương, với con người bằng tình cảm máu thịt, nhà thơ Thanh Hải mới có được những liên tưởng vừa rất chân thực, vừa rất lãng mạn như vậy.

» Tham khảo thêm: [Cảm nhận về khổ thơ :Ta làm con chim hót...Một nốt trầm xao xuyến](#)

Các bạn vừa tham khảo một số bài văn mẫu hay **phân tích hai khổ thơ đầu bài thơ Mùa xuân nho nhỏ** của Thanh Hải (chương trình Ngữ Văn 9). Truy cập kho tài liệu [Văn mẫu 9](#) để cập nhật thêm nhiều bài văn hay khác giúp bạn rèn luyện kỹ năng làm văn. Chúc các bạn học tốt !